

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319201189
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8319201189.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcov: 1) X. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. H. F. XXX, XXX XX Q. H. F., 2) F. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. H. F. XXX, XXX XX Q. H. F., právne zastúpených JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25,824 96 Bratislava, IČO: 35792752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia 936 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 5Csp/43/2019-145 zo dňa 30.01.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné rozhodol:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade bezdôvodné obohatenie spoločne a nerozdielne vo výške 936 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne s dlžnej sumy 936 eur od 12.04.2019 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 29.09.2008 uvedená v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFÍ CREDIT Slovakia s.r.o. v čl. 8 práva a povinnosti dlžníka, spoludlžníka 1, spoludlžníka 2 v bode 8.7. v znení: „Dlžník, Spoludlžník 1, Spoludlžník 2 uzatvorením tejto Zmluvy o RÚ prehlasuje v súlade s ustanovením § 401 Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, že predlžuje premlčaciu dobu akýchkoľvek práv, ktoré vznikli Veriteľovi z tejto Zmluvy o RÚ na dobu 10 rokov od okamžiku, keď začne táto doba plynúť“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Žalobcom v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanému súd priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že medzi stranami sporu bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, teda spotrebiteľská zmluva Mal za to, že v zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 29.09.2008 chýbajú podstatné náležitosti, a to adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, konečná splatnosť úveru, výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, a preto dospel k záveru, že poskytnutý úver je potrebné posudzovať ako úver bez úrokov a bez poplatkov.

1.2. Ďalej uviedol, že z prehľadu o platbách bolo zistené, že žalobcovia uhradili na úvere sumu 1 732,68 eura a úver im bol poskytnutý v sume 796,65 eura, preto suma 963,03 eura je rozdielom, ktorý predstavuje bezdôvodné obohatenie získané žalovaným na úkor žalobcov v 1. a 2. rade. Z týchto dôvodov vyhovel žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia v celom rozsahu. Žalobcom v 1. a 2. rade priznal aj úrok z omeškania od 12.04.2019 do zaplatenia, teda odo dňa po doručení žaloby.

1.3. Vzhľadom k tomu, že žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, zaoberal sa aj touto námietkou. K premlčaniu uviedol, že predmetný nárok nepovažuje za premlčaný, nakoľko za premlčaciu dobu považuje plynutie 10-ročnej lehoty podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bol toho názoru, že žalovaný poznal skutkové okolnosti, z ktorých vychádzal a poznal ich aj v čase vzniku, napriek tomu, že vedel, že takáto zmluva nie je v poriadku, prijal finančné prostriedky nad poskytnutý úver, čím sa dopustil bezdôvodného obohatenia, a teda konal úmyselne. Mal zato, že žalobkyňa sa najskôr o bezdôvodnom obohatení mohla dozvedieť od právneho zástupcu, po tom ako mu bolo doručené vyjadrenie žalovaného zo dňa 25.09.2019 o tom, koľko už zaplatili žalovanému. Žalobcovia žalovali pôvodne iba o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 200 eur, keďže nevedeli o koľko úver preplatili.

1.4. Okrem nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, žalobcovia v 1. a 2. rade žiadali určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, uvedenej v článku 8.7 zmluvných dojednaní.

1.5. Dospel k záveru, že táto spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Podstatné z hľadiska vyslovenia neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky bolo, že takáto zmluvná podmienka nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná. Mal za to, že uvedené tzv. zmluvné dojednania sú predformulované a zo strany spotrebiteľa nebola akákoľvek možnosť, a to ani teoretická, tie zmluvné dojednania zmeniť alebo upraviť. Uvedené zmluvné dojednania neboli podpísané ani žalovaným.

1.6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, v ktorom okrem iného namietal, že záver súdu prvej inštancie o existencii úmyslu získať obohatenie je vecne nesprávny, skutkovo a právne nepodložený. Mal za to, že v tomto konaní po skutkovej i právnej stránke žiadna skutočnosť, ktorá by preukazovala úmysel získať obohatenie, dokázaná nebola a záver súdu vyjadrený v bode 29. a 30. okrem výrazných subjektívne ladených prvkov neobsahuje nič, čo by z dokazovania vyplynulo.

2.1. Súčasne namietal aj závery o neuvedení označených náležitostí úverovej zmluvy. Zmluva o úvere žiadny údaj predávajúceho nikdy obsahovať nemohla, pretože žiadny predávajúci s úverom nemal nič spoločné. Okrem vyššie uvedených zákonných ustanovení dôsledne odlišujúcich veriteľa a predávajúceho poukázal na nepreskúmateľnosť rozsudku, z ktorého nevyplýva ani len to, na základe akej úvahy súd dospel k tomu, že veriteľa a predávajúci sú ten istý subjekt. Rozsudok nemá žiadne odôvodnenie.

2.2. Žalovaný namietal aj závery súdu o spoločnej aktívnej vecnej legitímácii žalobcov. Mal za to, že ak by malo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia, potom oprávneným subjektom na jeho vydanie (a teda osobou aktívne vecne legitimovanou) by mal byť len dlžník, nie spoludlžník alebo iná osoba (napr. teda ani manžel dlžníka).

2.3. Odvolanie proti výroku II. o určení neprijateľnosti podmienky uvedenej v článku 8.7 zmluvných dojednaní odôvodnil tým, že z rozsudku okrem všeobecných, paušálnych a formulárovo koncipovaných záverov nevyplýva žiadne odôvodnenie značnej nerovnováhy, z rozsudku nie je zrejmé, z akých dôvodov súd dospel k záveru o dôvodnosti určenia neprijateľnosti ustanovenia.

2.4. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietne a žalovanému priznal právo na náhradu 100 % trov právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvej inštancie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov za odvolacie konanie a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní, a to v plnom rozsahu.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní odvolania dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody žalovaného nie sú opodstatnené.

4. Žalovaný v odvolaní opätovne napádal závery súdu prvej inštancie týkajúce sa spoločnej aktívnej legitímácie žalobcov vo vzťahu k žalovanému nároku pre ich nesprávnosť.

Podľa odvolacieho súdu z obsahu spisu vyplýva, že žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru podali obaja žalobcovia a zmluva o revolvingovom úvere nebola uzavretá len so žalobkyňou v 1. rade, ale aj žalobcom v 2. rade ako spoludlžníkom, ktorý vstúpil spolu s hlavným dlžníkom - žalobkyňou v 1. rade do zmluvného vzťahu s veriteľom a obaja boli rovnako zodpovední za splatenie celej dlžnej sumy. Solidarita žalobcov v 1. a 2. rade na uplatňovanie si nároku z titulu bezdôvodného obohatenia vyplýva priamo zo zákona.

4.1. V zmysle ust. § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka žalobcovia ako manželia úver splácali zo spoločných prostriedkov, patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú manželia oprávnení konať spoločne a nerozdielne. Odvolací súd preto námietku žalovaného nepovažoval za dôvodnú.

5. Pokiaľ ide o otázku plynutia objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalovaný v tomto smere poukazoval na to, že jeho úmysel získať na úkor žalobcov bezdôvodné obohatenie, preukázaný nebol.

6. Odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že zmluvy predkladané žalovaným na podpis spotrebiteľom obsahujú neprijateľné podmienky a nezodpovedajú požiadavkám stanoveným právnymi normami zameranými na ochranu spotrebiteľa.

7. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

8. Odvolací súd zároveň uvádza, že každý súd je povinný v spore so slabšou zmluvnou stranou skúmať výšku zmluvného úroku a jeho primeranosť, a to bez ohľadu, či sa tohto prieskumu spotrebiteľ ako slabšia zmluvná strana domáha alebo nie.

9. Z obsahu predmetnej zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 29.09.2008 uzatvorenej medzi stranami sporu je zrejmé, že dohodnutá výška úrokovej sadzby úveru bola 79,49 %.

9.1. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 79,49 % takmer trinásťnásobne prevyšuje priemernú úrokovú 6,15 % sadzbu uplatňovanú bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek v danom období. Dohodnutá úroková miera podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto je potrebné prijať záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi.

10. Súd SR opakovane dospeli k záveru, že výška úrokov dojednávaných v zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzatváraných so žalovaným je v rozpore s dobrými mravmi (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 17Co/296/2015, rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci 9Co/401/2012, rozsudok Krajského súdu v Košiciach vo veci 6Co/764/2014).

11. Odvolací súd v danom prípade poukazuje na skutočnosť, že súdy v minulosti opakovane vyhodnotili požadovanie úžerných úrokov za rozporné s dobrými mravmi. Napriek súdnej praxi žalovaný so spotrebiteľmi dlhodobo uzatváral zmluvy, pri ktorých úrok dosahoval hodnoty cca 70 % ročne a tieto plnenia spotrebiteľov predstavujúcich zmluvné úroky nielenže prijímal, ale v prípade ich nezaplatenia sa ich aj domáhal súdnou cestou, príp. cestou rozhodcovského súdu.

12. Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že požadovaním úžerných úrokov a nerešpektovaním právnej úpravy zameranej na ochranu spotrebiteľa (zakomponovanie neprijateľných podmienok do zmluvy, neuvádzanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľských úveroch) nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníkov (žalobcov) žiadať úrok z úveru resp. iné odplaty, poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel). Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Konanie žalovaného preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

Navyše odvolací súd poukazuje na prejudiciálne konanie v súvislosti aj s premlčaním vedeným Súdny dvorom EÚ pod C-485/19 práve vo veci PROFICREDIT.

13. Za tohto stavu má odvolací súd za to, že úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie bol daný, a preto sa v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka na vydanie bezdôvodného obohatenia vzťahuje 10-ročná premlčacia doba.

14. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného ohľadom dôvodnosti určenia zmluvnej podmienky zakotvanej v čl. 8 bod 8.7. zmluvných dojednaní predmetnej zmluvy, odvolací súd uvádza, že v zmysle § 216 CSP je súd viazaný žalobným návrhom žalobcu.

15. Zároveň odvolací súd uvádza, že pokiaľ je daný naliehavý právny záujem spotrebiteľa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, uplatnením argumentu a *minori ad maius*, je potrebné dospieť k záveru, že tento je tým skôr daný na určení neplatnosti samotnej zmluvy v dôsledku toho, že zmluva obsahuje viaceré neprijateľné podmienky, pre ktoré zmluva neobstojí v demokratickej spoločnosti ako celok. Určenie neplatnosti zmluvy má pre spotrebiteľa význam aj z hľadiska prípadnej možnosti uplatnenia nárokov vyplývajúcich z porušenia jeho práv (napr. nárok na primerané finančné zadostučinenie).

16. Pokiaľ sa týka námietky o nadbytočnosti určenia predmetnej zmluvnej podmienky za neprijateľnú, má odvolací súd opačný názor ako žalovaný. Určením uvedenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú, súd prvej inštancie len upozornil na zvláštnosť a nekalosť konania žalovaného, ktorý na jednej strane pôvodne chcel z tejto zmluvnej podmienky uplatňovať práva a na druhej strane uplatnenie si nároku žalobcov v 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe namieta.

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú *ex offo* súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Z absolútne neplatnej dohody o úrokoch žalobcovi nemožno priznať žiadne právo.

18. Keďže zmluva je neplatná, žalovaný mal nárok len na vrátenie sumy, ktorú žalobcom reálne poskytol, t.j. 796,65 eura (§ 457 OZ). Žalobcovia však žalovanému vrátili viac, a to 1.732,68 eura, preto suma prevyšujúca poskytnutú istinu - 963,03 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať žalobcom (§ 451 OZ).

19. Judikatúra súdov nikdy nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok (porov. právne veci NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09 z 31.7.2009, NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26.4.2012, NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/04 z 15.12.2004, KS v Prešove sp. zn. 3Co 3/2011 z 12.10.2011, 3Co 67/2012 z 24.10.2012).

20. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

21. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

22. V odvolacom konaní nebol žalovaný úspešný. Naopak fakticky plne úspešní boli žalobcovia, ktorým vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, preto odvolací súd rozhodol tak, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).